

ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ФАКТОРИ, ЩО ЇЇ ВИЗНАЧАЮТЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто сутність фінансової кризи та систематизовано чинники, які впливають на виникнення фінансової кризи

Ключові слова: криза, фінансова криза, внутрішні фактори, зовнішні фактори

Abstract

The work examines the essence of the financial crisis and systematizes the factors that influence the occurrence of the financial crisis

Keywords: crisis, financial crisis, internal factors, external factors

Ринкова економіка відрізняється циклічністю економічних процесів, нестабільністю та появою кризових явищ. На сьогодні економіка України перебуває у кризовому стані, який обумовлений неефективністю інституційного середовища. Це призводить до появи цінових диспропорцій, дефіциту платіжного балансу, фінансової нестабільності та безробіття. На рівні окремих промислових підприємств кризові явища поглиблюються через неефективний загальний, виробничий та фінансовий менеджмент, а також відсутність стратегічного планування, що призводить до зниження ключових показників діяльності підприємства.

Криза, як економічна категорія, зазвичай розглядається як складний стан загострення, різкий злом або занепад [1]. Важливо відзначити, що криза може виникати на рівні національної економіки через вплив неконтрольованого зовнішнього середовища, а також на рівні підприємства, що є найменшою ланкою національної економіки.

Криза підприємства - це повторюваний, обмежений у часі та керований стан підприємства, що характеризується стійкими сильними коливаннями його параметрів поза межами припустимих значень. Вона виникає внаслідок різкого втрати здатності підприємства адаптуватись до темпів і сили впливу змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі на макро- і мікрорівнях через порушення взаємозв'язків між циклами розвитку окремих компонентів системи підприємства. Криза має непередбачувані наслідки як позитивного, так і негативного характеру.

На виникнення кризи впливає значна кількість факторів, які можна поділити на зовнішні та внутрішні (рис. 1).

- загальний спад кон'юнктури в економіці;
- зниження купівельної спроможності населення;
- високий рівень інфляції;
- нестабільність господарського та податкового законодавства;
- нестабільність фінансового та валютного ринків;
- збільшення конкуренції в галузі; криза в окремій галузі;
- сезонні коливання;
- зростання монополізму на ринку;
- дискримінація підприємства з боку органів влади та управління;
- політична нестабільність у країні, де знаходяться підприємства;
- проблеми з постачальниками сировини або споживачами продукції та інші.

Що стосується внутрішніх факторів, то в деяких випадках вони свідчать про неправильно обрану стратегію розвитку. Але іноді кризу можуть спричинити неправильні тактичні рішення, пов'язані з різними управлінськими кроками. Зазвичай кризу викликає поєднання неефективних стратегічних рішень та спроби їх швидкого виправлення тактичними заходами - це типова причинна модель кризи.

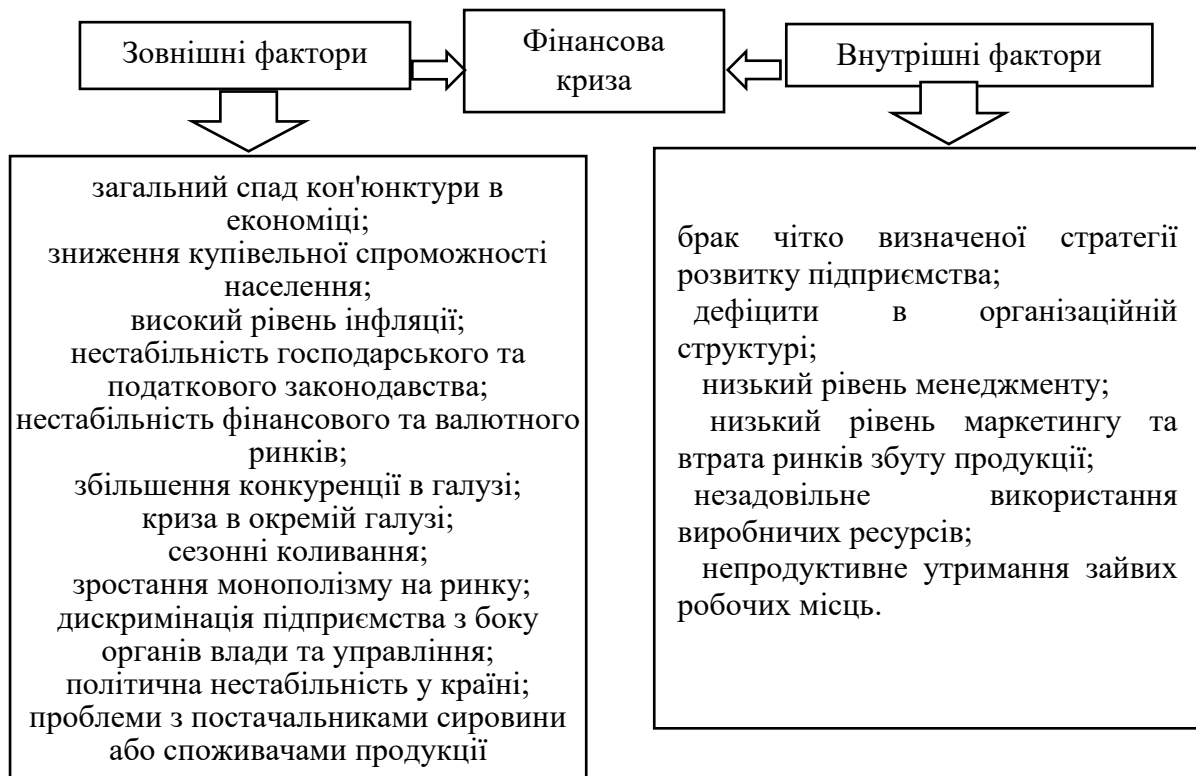

Рисунок 1 – Фактори, які визначають фінансову кризу

Зовнішні фактори, які впливають на кризу, включають такі аспекти [2-4]:

Кожне підприємство має своє співвідношення зовнішніх та внутрішніх факторів кризи, які визначають необхідність антикризового управління. Якщо ефективно управляти кризовим періодом, це може бути переломним моментом на шляху до подальшого успішного розвитку й процвітання. Для цього необхідно своєчасно реагувати на ранні ознаки кризи, враховуючи стадію життєвого циклу підприємства та фази розвитку кризи.

Таким чином, криза підприємства - це повторюваний, обмежений у часі та керований стан підприємства, що характеризується стійкими сильними коливаннями його параметрів поза межами припустимих значень. Фінансову кризу спричиняють зовнішні та внутрішні фактори.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ромашова Я. В. Криза на різних стадіях життєвого циклу підприємства: причини та напрями реагування. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 45-49.
2. Череп, А. В., Павленко, А. І. Формування стратегії антикризового управління підприємств машинобудування Запорізької області. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. 2018. № 1 (65). С. 161-173.
3. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
4. Спіфанова І. Ю. Оранська Н. О. Сутність антикризового управління підприємства. Економіка та суспільство. 2016. №2. С. 265-269. [URL:www.economyandsociety.in.ua](http://www.economyandsociety.in.ua)

Валовський Вадим Олександрович – студент групи МФК-19, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Науковий керівник: Дзеджула В'ячеслав Васильович – д-р екон. наук, проф., проф. каф. фінансів та інноваційного менеджменту Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Valovskyi Vadim O. - student of the IFC-19 group, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: Dzhdzula Vyacheslav V. - Doctor of Economics. Sciences, prof., prof. café of Finance and Innovative Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia